

Vragen o.b.v. art. 45 reglement van orde

Aan: College van B&W
Van: GroenLinks Zwolle, Patrick Pelman, D66 Zwolle, Lizet Klein Nagelvoort
Datum: maandag 1 juli 2024
Onderwerp: Aanvragen briefadres dakloze mensen

Aanvragen briefadres dakloze mensen

Geacht College,

Op 5 juni jl. nam de Tweede Kamer een motie aan van SP, GroenLinks-PvdA en ChristenUnie. In de motie wordt de regering opgeroepen “met concrete voorstellen te komen om ervoor te zorgen dat alle dakloze mensen binnen drie dagen na aanvraag een briefadres krijgen en indien gewenst zij actief geholpen worden met de aanvraag daarvan”. De indieners constateren dat “veel problemen ontstaan of verergeren wanneer een dakloze geen briefadres heeft”. Het gaat dan bijvoorbeeld om het niet kunnen afsluiten van een zorgverzekering, geen uitkering of toeslagen kunnen ontvangen.

Tijdens het rondetafelgesprek met de raad op 13 mei 2024 werd door Creating Balance aangegeven dat de gemeente Zwolle steeds meer voorwaarden stelt aan dak- en thuislozen om in aanmerking te komen voor een briefadres. Op de website van de gemeente staat een mededeling voor dak- en thuislozen die in aanmerking willen komen voor een briefadres “dan moet u ook gebruik maken van de maatschappelijke opvang in Zwolle”. En “Maakt u geen gebruik van de maatschappelijk opvang? En verklaart u op meerdere adressen te verblijven? Dan is inschrijving met een briefadres niet mogelijk.”

Al in 2016 constateerde de Nationale Ombudsman dat te vaak een briefadres door gemeenten wordt geweigerd. “Als mensen daardoor geen aanspraak kunnen maken op voorzieningen, niet aan een woning kunnen komen of geen zorgverzekering kunnen afsluiten, worden zij in een kwetsbare positie gedrukt. Zij komen dan in een vicieuze cirkel waar zij moeilijk zelfstandig uit kunnen komen. Dit kan toch niet de bedoeling zijn van een bevolkingsregistratie.”

De wetgeving is mede om deze reden per 1 januari 2022 aangescherpt. Gemeenten zijn sindsdien verplicht ambtshalve een briefadres te verstrekken aan dak- en thuislozen, die zich voornamelijk binnen hun gemeentegrenzen bevinden. Het kabinet benadrukte dit in een Kamerbrief van maart 2022: “Niet inschrijven als ingezetene (inwoner van een gemeente) behoort dan niet tot de opties. Een burger is verplicht aangifte te doen van verblijf en adres, maar bij verzuim van aangifte moet de gemeente overgaan tot ambtshalve inschrijving indien

de burger voldoet aan de voorwaarden voor inschrijving. De voorkeur gaat uit naar inschrijving op een woonadres. Maar voor wie (tijdelijk) geen vaste woon- of verblijfplaats heeft, moet worden ingeschreven met een briefadres. Alle gesprekspartners onderschrijven dit en daarmee ook het doel van de wetswijziging.”

In een handreiking van Divosa is dit concreet uitgewerkt. In de handreiking staat onder meer: “Gemeenten mogen bij het verstrekken van een briefadres geen voorwaarden stellen aan het aantal verblijfsplekken. Er mogen geen specifieke eisen worden gesteld zoals: iemand moet op ‘minimaal drie verschillende adressen per week’ logeren, of iemand mag maar een beperkt aantal nachten per week op hetzelfde adres logeren.”

“Er is dus geen grond voor het stellen van voorwaarden aan de briefadresnemer, zoals: wekelijks post ophalen, meewerken aan hulp of begeleiding bij sociaal-maatschappelijke problemen, verplicht overnachten in de nachtopvang, een ‘traject volgen’ of het blijven doorgeven van de locaties waarop men overnacht. Ook deelname aan hulpverlening mag niet worden afgedwongen.”

Dit brengt ons tot de volgende vragen:

1. Is het college het met GroenLinks eens dat een briefadres een basisbehoefte is, waarin de overheid moet voorzien, behalve als er sprake is van aantoonbaar misbruik of fraude?
2. Klopt het dat de gemeente Zwolle voorwaarden stelt aan een briefadres voor dak- en thuislozen, waaronder het gedetailleerd aantonen van de feitelijke verblijfplaats(en) en/ of het hebben van een plek in de maatschappelijke opvang?
3. Hoeveel aanvragen voor een briefadres voor dak- en thuislozen zijn in 2023 en de eerste maanden van 2024 afgewezen en om welke redenen? Hoeveel ambtshalve inschrijvingen zijn sinds 1 januari 2022 gedaan?
4. Hoe beoordeelt u de voorwaarden die op de website van de gemeente Zwolle staan in relatie tot de aangehaalde kaders in de handreiking briefadres van Divosa?
5. De regeling briefadres van de gemeente Zwolle dateert uit 2016, het jaar waarin de Nationale Ombudsman zich kritisch uitliet over gemeenten. Wanneer gaat het college de regeling actualiseren, zodat voldaan wordt aan de aangepaste wetgeving? En hoe ziet het college de invulling van de verplichte ambtshalve inschrijving van dak- en thuislozen?
6. Hoe gaat het college invulling geven aan de wens van de Tweede Kamer om bij aanvragen binnen 3 dagen een briefadres te verstrekken en indien nodig daarbij hulp te bieden?